

DIALOGISK OPLÆSNING

Jo større et ordforråd et barn har, jo nemmere er det at tilegne sig flere ord.

Tilegnelsen af ord afhænger af at de møder et stort, varieret nuanceret sprogforbrug. De kan, logisk nok, ikke tilegne sig de ord de ikke hører i meningsfulde sammenhænge.

Børnene udfordres ved at møde:

- Ord og vendinger de allerede har tilegnet sig.
- Ord og vendinger de er ved at tilegne sig.
- Nye ord og vendinger, de endnu ikke har påbegyndt en egentlig tilegnelse af.

Oplæsning af en bog gavner mest børnene med et stort ordforråd. Hvorimod oplæsning af en bog, med efterfølgende samtale om tekstens ord og indhold også gavner de børn der er mindre stærke i sproget.

Altså formålet med dialogisk oplæsning er at involvere børn aktivt i læsningen af børnelitteratur for at optimere deres muligheder for sprogtilegnelse.

OVERORDNET:

-I de bøger der er lavet til dialogisk oplæsning er billederne også en vigtig del af bøgerne, det er derfor vigtigt at alle sidder så de kan se bogen (ikke mere end 4 til 6 børn). Illustrationerne er vigtige da børnene erfaringsmæssigt er langt bedre til at læse billederne end mange oplæsere er.

-Et vigtigt princip er at teksten læses flere gange, oftest 3, og at børnene inddrages aktivt i oplæsningen via genfortælling, arbejde med udvalgte ord og samtaler om deres egne oplevelser af bogens indhold.

-Oplæseren skal have læst bogen og er godt forberedt på sproget og arbejdet med de tilknyttede forberedelses skemaer.

-10 gode ord: Formålet er at støtte børnene i særlig grad i tilegnelse af netop disse 10 udvalgte ord. Hvis ordene ikke kan vises, eller visualiseres gennem illustrationerne, fx sjoske", kan man lade børnene tale indbyrdes om ordet. Hvis ingen kender ordet må den voksne træde til. Men det er vigtigt at den voksne IKKE forklarer ordet med andre ord som børnene heller ikke kender i forvejen.

DE 3 OPLÆSNINGER:

1. Oplæsning:

Start: Introducer hvem der har skrevet og tegnet bogen, vis forsiden af bogen, og lad børnene give et bud på hvad bogen kan handle om.

I den første oplæsning må børnene ikke afbryde. Man kan dog lave en enkel eller 2 stop hvor bogen er spændende og spørge: "hvad tror I nu der sker?".

Børnenes spørgsmål undervejs gemmes til når bogen er læst færdig, (man bladrede bogen igennem igen).

2. Oplæsning:

Senest et par dage efter. Denne gang er afbrydelser meget velkomne. Jo mere snak om bogens sprog, indhold og illustrationer jo bedre. Alle børnene skal inddrages aktivt. Arbejdes med forberedesskemaet

"10 gode ord". Inddrag børnene ved at spørge om de vil fortælle dette afsnit. Her sprænger vi grænser hos børnene, så vær meget opmærksom på at overtage for barnet, hvis man kan mærke at det er for svært – heller korte og gode samtaler. Varier bogsamtalen fx "om lidt læser jeg forkert op med vilje, ræk fingeren op når du høre mig læse forkert." "I dette opslag skal vi finde antonymer, jeg læser nu, ræk fingeren i vejret når du høre et ord du kender antonymet til".

3. Oplæsning:

Senest et par dage efter. Denne gang deltager børnene endnu mere aktivt, ved fx at genfortælle, læse/fortælle endnu flere afsnit. Barnet kan også komme med et resume af bogens handling, hvad blev vi klogere på ved at læse bogen? Hvad var budskabet? Snak om bogen er faglitteratur eller skønlitteratur.

Arbejdet med bogen afsluttes med en bogquiz.

OPFØLGENDE:

Bogsamtale:

Udgangspunktet er børnenes egen læseoplevelse, fx: "Var der noget du godt/ikke kunne lide i bogen?"

"Var der noget der undrede dig?" "Var er noget der mindede dig om andre bøger eller film?"

Hvis det kommer frem i samtalen kan et supplerende spørgsmål også være: "Var der noget du kan genkende fra dit eget liv?"

Man kan som oplæser via spørgsmål guide børnene til at opdage andre sider af historien, end dem de umiddelbart har set. Mange børn oplever i første omgang fx "Muldvarpen der ville vide hvem der havde lavet lort på dens hoved", som en sjov historie. Her kan det hjælpe at se på, hvordan muldvarpen er visualiseret på illustrationerne; det kan hjælpe børnene til at opdage, hvor hævngherrig muldvarpen er, og at det dermed faktisk er en ret uhyggelig historie.

Ud over de sproglige kan man også lære af bogen gennem leg fx: Lege, tegne/male/dramatisere.